

sbírka norm. str. 222—224), v Brně, v Opavě, ve Lvově a v Krakově, archiv lenní pro Dol. a Hor. Rakousy atd.

5. Archiv říšského ministerstva financí. (Dovolení se udílí cestou písemní a spisy zasílají se jen úřadům).

6. Šlechtický archiv ministerstva vnitra (heraldický ústav říšský), archiv válečný ženijní a dělostřelecký a vojenského zeměpisného ústavu.

7. Mezi archivy samosprávných úřadů jsou. veledůležitými královský český zemský archiv, jemuž jest přidělen korunní neb t. zv. svatováclavský archiv (skládá se téměř výhradně z opisů listin), sbírky listin musea království českého, moravský zemský archiv v Brně, štyrský zemský archiv atd.

8. K vynikajícím archivům městským patří archiv města Vídně, Prahy, Krakova, Brna, Kremže, Chebu, Lvova, Solnohradu.

9. Archivy vynikajících rodů šlechtických: knížecí Švarcenberské archivy (ve Vídni a v Třeboni, kdež se nalézá Ústřední archiv), knížecí Lichtensteinský archiv ve Vídni, hraběcí Černínský archiv v Jindřichově Hradci atd.

10. Universitní a studijní knihovny v Praze (obsahují archivy zrušených klášterů v r. 1781 a 1782), v Solnohradě (bohatá sbírka rukopisů), v Olomouci a jinde.

Ohledně upravení archivů obecních bylo vydáno pro Čechy nařízení místodržitelské ze dne 30. října 1856 č. 10.223, které dává archivy obcí v ochranu úřadům politickým, kteréž mají nad tím bdíti, aby archivy v obcích řádně vedeny a doplňovány byly. O výsledcích dohledu toho podávají pak úřady politické zprávy místodržitelství.

Arrha viz Závědek.

Arrondace pozemků viz Sclování pozemků.

Asanace. Prostředky rozhodně nejdůležitějšími ku asanaci města t. j. ke zlepšení jeho zdravotních poměrů jsou dobrá kanalisace, zdravá pitná voda, čistá voda ku potřebě, světlá a vzdušná obydlí. Při zakládání nových měst a částí města bylo šetřeno těchto zdravotních předpisů a nastává tudíž potřeba asanace jen ve městech starších. V těchto městech jsou obyčejně ulice úzké, kanalisace většinou nedostatečná, nádvoří malá aneb žádná, domy vysoké, kteréž, poněvadž jsou staré a nepohodlné, obydleny jsou třídou méně zámožnou a to nad míru hustě, následkem čehož se nemůže čistota tak udržovati, jak toho příznivé poměry zdravotní vyžadují. Odstranění těchto nedostatků jest účelem asanace. Kanalisace a kladení potrubí vodního děje se v městě bez překážky, ježto používá se při tom obyčejně majetku obecního, ulic a náměstí. Provádí-li se stavby takové mimo obvod města, nastává řízení dle zásad práva vodního. Asanace, která vyžaduje nutné a naprosté změny staveb, spojena bývá s velkými obtížemi, ježto součinnost jednotlivých vlastníků domů jest při tom nezbytnou. Proto vydána byla zákonná ustanovení, jimiž se asanaci se stanoviska práva stavebního dostalo významu právního. Předpisy, asanaci podporujícími ve smyslu nynějšího zákonodárství (dle motivu vládní předlohy a správy berního výboru v říšské radě, příloha č. 512 a 529 stenogr. prot. říšské rady, XI. sezení 1892, dle motivu vládní předlohy a správy justičního výboru říšské rady příloha č. 511 a 566 stenogr. prot. říšské rady, XI. sezení 1892, a dle motivu správy právnické komise panské

sněmovny příloha č. 205 stenogr. prot. panské sněmovny XI. sezení 1892) jsou jednak:

a) osvobození daňová pro přestavby ve starých částech města, čímž stavební ruch má býti povzbuzen, jednak

b) vyvlastňování, aby asanace i přes odpor jednotlivých majitelů domů se prováděti mohla. Vydávání asanačních zákonů a zákonných předpisů řídí se jako vydávání speciálních zákonů vůbec, potřebou.

1. Asanace menšího rozměru, které nejsou příliš nálehavé, provádějí se **znenáhla** regulací starších částí města. Tu postačí úplně nařízení novějších stavebních řádů o regulaci ulic a náměstí a předpisy o šířce ulic, velikosti dvorů a výšce domů (viz stavební řád pro Prahu a předměstí ze dne 10. dubna 1886, č. 40 z. z., §§ 2., 65—69. a 73. a stav. řád pro Vídeň ze dne 17. ledna 1883, č. 35 z. z., §§ 2., 5., 42. a 43. atd.), jakož i zákon ze dne 25. března 1880 č. 39 ř. z., kterýmž novostavby a přístavby po dvanáct let jsou osvobozeny daně z nájemného.

2. Kde však jest nutno asanaci rychle ve větších rozměrech provésti, stanoví se osvobození od daně domovní v míře rozsáhlejší, jak se stalo za příčinou asanace starých částí královského hlavního města Prahy. Ukázalo se totiž býti pilnou potřebou, aby Josefov, část Starého města, malá část Nového města byly přestavěny, ježto leží na pravém břehu Vltavy, a pokaždé, když Vltava stoupne, bývají zatopovány; po těchto povodních ukazují se pak vždy nakažlivé nemoce, tak že poměry zdravotní jen zvýšením půdy v těchto částech města zlepšeny býti mohou. Ku zlepšení těchto poměrů pravidelná stavební činnost by naprosto nestačila, poněvadž nutno úplně přestavěti domy na ploše 66 jiter 67 čtver. sáhů a ježto v Josefově stává dosud instituce tak zvaného děleného vlastnictví domů, následkem čehož často každé patro domovní jiného nebo i více majitelů má, jichž zájmy se různí a ruchu stavebnímu jsou na překážku. Tyto mimořádné poměry vyžadovaly též mimořádných prostředků. Obecní zastupitelství pražské bylo prvním, které se asanace domáhalo, a které toho dosáhlo, že bylo provedení asanace upraveno následujícími zákony:

a) zákonem ze dne 11. února 1893 č. 23 ř. z., kterýmž v asanačním obvodu král. hlavn. města Prahy pro stavby na neostavěném pozemku a přestavby, které během deseti roků ode dne platnosti tohoto zákona budou provedeny, doba ohledně osvobození od daně domovní zákonem ze dne 35. března 1880 č. 39 ř. z. určená, se na 20 roků prodlužuje. Zákonem ze dne 11. února 1893 č. 23 z. z. jsou stavby ty na tutéž dobu od zemských přírážek a zákonem ze dne 11. února 1893 č. 27 z. z. od obecních a školních přírážek k dani domovní osvobozeny;

b) zákon vyvlastňovací ze dne 11. února 1893 č. 22 ř. z., ku kterémuž dle vyhlášky místodržitelství ze dne 4. března 1893 č. 2207 č. 28 z. z., výnosem ministerským ze dne 25. února 1893 k č. 541 minist. vnitra výkonná nařízení vydána byla a kterýž ustanovuje:

1. Přípustnost vyvlastnění a označení asanačního obvodu. K regulování asanačního obvodu král. hlavního města Prahy dle schváleného plánu polohy povoluje se městské obci Praze pokud se týče nemovitostí ležících v asanačním obvodu, právo vyvlastňovací v celém, v § 365. o. o. z. dopuštěném rozsahu na dobu deseti let, počínaje počátkem platnosti tohoto zákona.

Městská obec Praha může právo vyvlastňovací ohledně celého regulačního podniku, nebo jednotlivé části jeho s přivolením místodržitelství přenést na osoby jiné.

Kde v tomto zákoně používá se výrazu »podnikatel«, rozumí se tím městská obec Praha, nebo osoba, na niž právo vyvlastňovací obcí přeneseno bylo (§ 1.).

Pražský asanační obvod obsahuje:

1. Území Josefova (V. městskou čtvrť) s přiléhajícími níže označenými částmi Starého města, pak

2. část Nového města u sv. Vojtěcha. Hranice těchto obou od sebe oddělených asanačních území jsou stanoveny následovně:

Ad 1. Čára hranice prvnějšího území táhne se v obvodu Starého města podél následujících parcel (včetně): stavební parcela 203, pozemková parcela 177, stav. parc. 202/2, 202/1, pozem. parc. 175, stav. parc. 167, pozem. parc. 200, 14; stav. parc. 166, 143 až 146, 150, pozem. parc. 154, stav. parc. 8, 1, pozem. parc. 153 (podél včetně stav. parc. 1165 až 1160, 1159/1, 1157). Stav. parc. 755, 756, pozem. parc. 237, stav. parc. 757 až 764, pozem. parc. 240; stav. parc. 910, 911, 912/1, 913, 914, přes poz. parc. 238, podél stav. parc. 945, 946, 943, 958 až 962, pozem. parc. 245; stav. parc. 930 až 936, přes pozem. parc. 243, podél stavební parc. 973, pozem. parc. 787 až k západnímu pilíři mostu císaře Františka Josefa na pravém břehu Vltavy; odtud na pravém břehu Vltavy až k stav. parc. 163/8, podél stav. parc. 1103/1, pozem. parc. 141, stav. parc. 81, pozem. parc. 8/1, stav. parc. 80/1, 79, 78, pozem. parc. 8/5, stav. parc. 84, pozem. parc. 163/2; stav. parc. 75, pozem. parc. 163/7, 163/5, 163/2, 166 až k prodloužení jižního průčelí staveb. parc. 98/2, přes pozem. parc. 166, podél stav. parc. 98/2, pak přes stav. parc. 165/1, k severovýchodnímu rohu stav. parc. 98/2, pak (včetně) podél stav. parc. 95/2, (včetně) stav. parc. 95—1, (včetně) stav. parc. 97 1, (včetně) stav. parc. 711 ku stav. parc. 203.

Ad 2. Čára hranice druhého území táhne se v obvodu Nového města podél následujících parcel (včetně) od pozem. parc. 832/2, podél pozem. parc. 944 až ku stav. parc. 360 (včetně), stav. parc. 355, podél stav. parc. 360, 359, pozem. parc. 863, stav. parc. 297, 295, 300, 301, 306, pozem. parc. 64; stav. parc. 303, 304. pozem. parc. 65; stav. parc. 309, 285, 311, (včetně pozem. parc. 870; pak stav. parc. 312, dále pozem. parc. 67/2, 67/1, pak stav. parc. 331, 328, pozem. parc. 832/2 včetně stav. parc. 832/2 (§ 2.).

Měla-li by se při provádění regulačního podniku na některých místech vyskytnouti nutnost odchýliti se od toho, jak vyznačeno jest v plánu polohy anebo od čáry hranice asanačního obvodu v § 2. označené, tedy stane se přiměřená změna dle zásad stanovených pro změnu plánu polohy ve stavebním řádu pro královské hlav. město Prahu a její předměstí ze dne 10. dubna 1886, zem. zák. č. 40, a mají pak ustanovení tohoto zákona platiti také i pro takto změněný podnik regulační a obvod asanační (§ 3.).

II. Předmět a rozsah vyvlastnění. Právo vyvlastňovací může se vykonávati jen potud, pokud ku provedení podniku jest nutno.

Právo vyvlastňovací obsahuje zejména právo:

1. na odstoupení pozemkův a budov;
2. na přenechání pramenů a jiných vod soukromých;

3. na přenechání služebností a jiných věcných práv na věci nemovitě, jakož i na odstoupení, omezení nebo zrušení takových i jiných práv, jichž vykonávání podmíněno jest určitým místem ;

4. na strpění takových opatření, kterýmiž vykonávání vlastnického práva aneb jiného práva na pozemku neb budově se obmezuje.

Vykonávání vyvlastňovacího práva může se státi také vzhledem na příslušenství některého předmětu vyvlastnění.

Na historické památky, ležící v obvodu asanačním, budiž při provádění regulačních staveb dle možnosti brán ohled. (§ 4.)

Majitelé takových nemovitostí, kteréž obmyšlenému účelu regulačnímu nevyhovují, budiž k žádosti městské rady v Praze pražským magistrátem vyzváni, by ve lhůtě magistrátem ustanovené dotyčnou nemovitost přivedli v souhlas s projektem regulačním, pokud se týče by na ní budovu regulačnímu projektu odpovídající provedli, jinak že by po vypršení této lhůty k vykonání práva vyvlastňovacího se přikročilo. Lhůta tato nesmí pod dvě leta býti stanovena a budiž den, kterého lhůta ona vyprší, na vyzvání udán. Toto vyzvání, na které stížnost se nepřipouští, působí za nastalé změny v držebnosti i oproti nástupcům majitele a budiž závazek pro majitele pozemku vyplývající v pozemkových knihách poznamenán. Za tuto poznámku má pražský magistrát zakročiti současně s vydaným vyzváním (§ 5.)

Pak-li majitel došlého jej vyzvání magistrátu v ustanovené lhůtě neuposlechne, může se přikročiti k vykonávání práva vyvlastňovacího. (§ 6.)

III. Předmět a objem náhrady. Podnikatel jest povinen dáti vyvlastněnému za všechny vyvlastněním způsobené majetko-právní škody náhradu odpovídající § 365. o. o. z.

Za vyvlastněného pokládati se má ten, komu předmět vyvlastnění náleží, anebo komu na některém předmětu vyvlastnění přísluší věcné právo spojené s vlastnictvím některého předmětu jiného. (§ 7.)

Při vyšetřování náhrady budiž zřetel brán také na ony škody, které oprávnění k požitku, a oprávnění k užívání vyvlastněním utrpí a jichž nahrazení přináleží vyvlastněnému, pokud obnos, který platiti se má jako náhrada za předmět vyvlastnění, nemá sloužiti k uspokojení platných nároků na náhradu oproti vyvlastněnému. (§ 8.)

Pak-li se vyvlastní pouze část pozemku, má se při vyšetřování náhrady přihlížeti nejen na cenu části, která se má odstoupiti, nýbrž i na zmenšení ceny, které utrpí pozůstalý díl pozemku. Kdyby pozůstalé části pozemku k posavadnímu účelu nemohlo se více použiti, jest podnikatel povinován, k žádosti majitele zakoupiti pro sebe pozemek celý. Při budovách, na které jen z části činí se nárok, vztahuje se tento závazek vždy na budovu celou. (§ 9.)

Při vyšetřování náhrady nebudiž přihlíženo na poměry, které zřejmě byly vyvolány v tom úmyslu, aby sloužily za základ ke zvýšení nároků na náhradu. Cena zvláštní obliby, pak zvýšení ceny, již předmět vyvlastnění nabývá následkem provádění obmyšleného podniku a zejména následkem povoleného zvláštního osvobození od daní a přírážek pro stavby v obvodu asanačním, zůstanou nepovšimnuty. (§ 10.)

Nestalo-li se ujednání jiné, budiž náhrada poskytnuta v hotových penězích. Dokud vyšetření povinného obnosu nemůže se státi úplně, protože

odhadovaná škoda předem stanoviti se nedá, jest každá strana oprávněna, žádati v přiměřených obdobích nejméně jednoho roku za zjištění patřičné náhrady škod v tomto období se objevivších. Po uplynutí tří let od doby provedení vyvlastnění může se žádati za konečné zjištění povinného obnosu. (§ 11. a 12.)

Podnikatel jest povinen, za všechny náhrady, kteréž dáti má po provedení vyvlastnění (§ 12.), k žádosti oprávněného, poskytnouti jistotu. Od obce pražské poskytnutí jistoty žádati se nemůže. K žádosti strany určí soud k vyšetření škody příslušný po vyslechnutí obou stran způsob i výši požadované jistoty. Soud může před svým rozhodnutím vyslechnouti znalce. (§ 13.)

IV. Řízení vyvlastňovací:

A) Zjištění předmětu a objemu vyvlastnění. Žádost o zavedení řízení vyvlastňovacího podána buď místodržitelství. K té připojen buď ve dvojím vyhotovení návrh zamýšleného podniku, dále seznam potřebných ku provedení podniku nemovitostí a práv, jakož i dle schváleného plánu polohy zhotovený plán situační. Dotýčný seznam má obsahovati čísla katastrální a domovní, čísla položek knih pozemkových, výměry ploch parcel a parcelových částí, vzhledem k nimž má se vyvlastnění státi, pak i jména a bydliště vyvlastněných (§ 7. odst. 2.) a nalézají-li se tito v opatrovnictví, též jména a bydliště zákonitých jich zástupců, konečně pak jména vyvlastněných neznámého pobytu, kterým ustanoven budiž opatrovník. Kromě toho přiložen buď průkaz, že vyvlastněným bylo dle § 5. vyzvání dodáno a jaký výsledek mělo.

Na žádost o vyvlastnění vyžádá si místodržitelství u zemských desk a knihovního úřadu zemského soudu v Praze nutné zprávy o případných majetkových a právních poměrech a nařídí pak řízení.

Za vyvlastnění více předmětů jedinému podnikateli náležejících možno žádati jednou žádostí, pokud ze sloučení netřeba se obávati zápletek a značného průtahů. (§ 14.)

Komise k řízení ustanovená záleží ze zástupce místodržitelství jako řídicího komise, zástupce technického oddělení místodržitelského, pak z jednoho zástupce a jednoho technického úředníka pražského magistrátu. K řízení předvolati se mají také zástupci městské obce pražské, pak podnikatel a vyvlastněný, kterémuž má se předložiti též vyhláška v § 17. označená. (§ 15.)

Před počátkem řízení mají býti plány a seznamy v § 14. uvedené po 14 dní u pražského magistrátu k veřejnému nahlédnutí vyloženy.

Každý účastník může v průběhu této lhůty u magistrátu anebo při komisionálním řízení ústně nebo písemně podati své námitky proti žádanému vyvlastnění. Na námitky podané po skončení komisionálního jednání nevezme se žádného zřetele. (§ 16.)

Vyložení plánů a seznamu budiž trojím zařazením vyhlášky v úředním listě »Prager Zeitung«, pak v jednom českém a jednom německém v Praze vycházejícím časopise, jakož i vyvěsením vyhlášky na úřední tabuli magistrátu veřejně prohlášeno. Vyhláška má obsahovati udání místa, na kterém v plány a seznamy nahlédnouti lze, lhůtu, ve které se tak státi může a ve které účastníci ústně nebo písemně podati mohou u pražského magistrátu námitky proti žádanému vyvlastnění, pak udání místa a dne, kdy komisionální jednání započne a kdy bude se v něm pokračovati; konečně

pak vyzvání, aby všichni účastníci, tudíž také ti, kdož ústně neb písemně námitky své podali, k jednání se dostavili, ježto by jinak námitky po komisionálním jednání podané zůstaly nepovšimnuty. (§ 17.)

Řídící komise má dle možnosti působiti k tomu, aby mezi stranami docíleno bylo shody. Byla-li žádost za vyvlastnění zpět vzata, anebo prohlásí-li ten, proti komu žádost za vyvlastnění jest namířena, že v žádané vyvlastnění svoluje, budiž to v protokolu o jednání vedeném zjištěno. Poměry pro žádané vyvlastnění rozhodující buďtež v každém případě vyšetřeny a výsledky vyšetřování toho buďtež s udáním použitých dokladů zaneseny do protokolu. Jednání o náhradě místa zde nemá. Po skončeném komisionálním jednání předloží se spisy co nejrychleji místodržitelství, kteréž stanoví pak předmět a objem vyvlastnění v nálezech vyvlastňovacích. (§ 18. a 19.)

Nález vyvlastňovací budiž dodán podnikateli a vyvlastněným, pokud se týče těch osobám, o nichž úřadně jest známo, že na ně právo vyvlastňovací přešlo. Pakli při provedeném jednání vyvlastňovacím docíleno bylo shody, budiž k žádosti účastníků o tom vydán intimát, který v každém směru roveň jest platnému nálezu vyvlastňovacímu. Vyvlastňovací nález může se podnikatelem, dále těmi vyvlastněnými, kteří za včas podali námitky proti vyvlastnění, cestou stížností tak dalece v odpor vzíti, pokud nález nevyhověl žádosti strany stížností podávající. Stížnost, která podati se má v osmi dnech u místodržitelství, má účinek odročovací a rozhoduje o ní ministerstvo vnitra. Nastoupení cesty civilní o otázce, který předmět a v jakém rozsahu má býti vyvlastněn, se nepřipouští. (§ 20.)

Když vyvlastňovací nález nabyl moci práva, jsou osoby, proti kterým vyvlastnění platí, povinny, zdržeti se veškerých změn řádného hospodaření na předmětech vyvlastněných, pokud nic jiného umluveno nebylo, aneb pokud nejde o bezodkladná opatření k udržení předmětu vyvlastněného nevyhnutelná. (§ 21.)

Je-li předmět vyvlastnění v knize pozemkové zapsán, má místodržitelství, jakmile nález vyvlastňovací nabyl moci práva, požádati soud knihovní, aby vyvlastnění v knize pozemkové poznamenáno bylo.

K žádosti podnikatelově může též na základě intimátu o úmluvě při vyvlastňovacím jednání učiněné dotyčná poznámka v pozemkové knize býti povolena. Po provedení poznámky v knize pozemkové nemůže se nikdo omlouvat, že o vyvlastnění nevěděl. (§ 22.)

B) Vyšetření náhrady. Náhradu vyvlastňovací, pokud úmluvou mezi podnikatelem a vyvlastněným nebyla stanovena, ustanoví soud. Úmluva taková připouští se jen tehdy, není-li tu třetích osob, kterým by příslušel nárok na náhradu na základě jich věcných práv, aneb pak-li tyto třetí osoby k úmluvě svolily. Svolení takové se nevyhledává, odstoupí-li se pouze část knihovního tělesa a tvoří-li zbývající část i potom jistotu dle § 1374. o. o. z. (§ 23.)

Soud ustanoví náhradu k žádosti podnikatele; leč též vyvlastněný jest oprávněn za to žádati, nezažádá-li o to podnikatel během tří měsíců od doby, kdy nález vyvlastňovací moci práva nabyt. Ku stanovení náhrady povolán jest zemský soud. Žádosti dotyčné přiložen budiž nález vyvlastňovací s potřebnými doklady, kterými má se zjistiti totožnost předmětu vyvlastnění. Týž podnikatel může ohledně všech předmětů vyvlastnění, nalezajících se v obvodu téže katastrální obce, pouze jednu žádost podati. (§ 24.)

Soud vyšetří na místě všechny poměry pro stanovení náhrady rozhodně dle zásad řízení nesporného, přibрав k tomu tři znalce. Znalce ty zvolí soud z listiny znalců, vrchním zemským soudem s dorozuměním se s místodržitelstvím pro vyvlastňování v pražském asanačním obvodu pro každá tři léta sestavené. Proti spůsobilosti znalců mohou strany podávati námitky až do započetí šetření. (§ 25.)

Po ohledání předmětů vyvlastnění soud znalce vyzve, aby podali svá dobrozdání o náhradě, při čemž každý znalec je povinen, aby udal okolnosti, na kterých dobrozdání jeho se zakládá, jakož i ostatní základy svého výpočtu. Obzvláště v případech, kde se má vyvlastniti pouze část některého pozemku, mají znalci obnos náhrady za zmenšenou cenu zbývajících částí pozemku vypočítati zvláště. Mají-li též osoby třetí z náhrady odškodnění dojíti a náhrada k tomu nestačí, má se obnos na náhradu těchto škod vypočísti zvláště. (§ 26.)

K žádosti stran může býti náhrada stanovena též ohledně takových předmětů, kteréž nejsou v nálezů vyvlastňovacím obsaženy, pak-li ovšem strany se o tom dorozuměly. (§ 27.)

Řídící komise má veškeré nároky stran, jakož i nabídky podnikatelovy, rovněž dobrozdání znalců, faktické okolnosti i ostatní poměry, na kterých dobrozdání se zakládá, a dále připomenutí a námitky účastníků dání do protokolu zanést. (§ 28.)

Dohodne-li se podnikatel a vyvlastněný o povinné náhradě, má se dohodnutí to, ač je-li tu podmínek v § 23. označených, zanést do protokolu. Není-li tu však podmínek v § 23. uvedených, může se dohodnutí to do protokolu teprv tehdy zanést, není-li umluvený obnos menší toho, který znalci byl udán. Takováto úmluva do protokolu zanesená má platnost soudního smíru. (§ 29.)

Nedojde-li k narovnání, rozhodne o povinné náhradě soud a ustanoví obnos náhrady škody osob třetích zvlášť. Proti tomuto rozhodnutí má místo jen stížnost, kterou podati jest do 14 dnů dvojmo. Jeden stejnopis její dodá se odpůrci, který do 14 dnů podati může své vyjádření. Jakmile vyjádření to podáno bylo, anebo uplynula-li ustanovená 14denní lhůta bezvýsledně, předloží soud spisy vrchnímu zemskému soudu. Nastoupení pořadu práva jest úplně vyloučeno. (§ 30.)

Náhrada soudem stanovená zaplácena budiž před provedením vyvlastnění, pokud na základě ustanovení § 12. nemá se dání dodatečně (§ 31.)

Mají-li z náhrady osoby třetí na základě jich věcných práv dojíti uspokojení, složí se náhrada k soudu, což však odpadá, prokáže-li se způsobem, předpisům § 23. odpovídajícím, že jistota třetích osob věcně oprávněných vyvlastněním ohrožena není. Ohledně uspokojení nároků těchto třetích osob platí ustanovení o rozdělování ceny tržové při exekuční dražbě docílené. Byla-li náhrada k soudu složena, poznamená to soud z moci úřední v knihách pozemkových, kterážto poznámka má účinek též, jako poznámka exekuční dražby. Náhrada budiž z pravidla složena v hotových penězích, může však s přivolením vyvlastněného složena býti také ve vkladních knížkách pražské městské aneb české spořitelny, aneb ve vkladních knížkách a záručitelných poukázkách zemské banky království českého. (§ 32.)

V. Výkon vyvlastnění.

Nález vyvlastňovací se vykoná:

a) při budovách posledního dne druhé lhůty ku stěhování následující po právoplatném stanovení náhrady;

b) při pozemcích patnáctého dne po právoplatném stanovení náhrady.

Může-li nález vyvlastňovací vykonán býti, jest podnikatel, zaplatil-li náhradu aneb složil-li ji řádně soudu (§ 18.), oprávněn, žádati na vyvlastněním, aby mu vyvlastněné nemovitosti odevzdal, a zakročiti u soudu pozemkových knih za převod vlastnického práva na vyvlastněné nemovitosti a výmaz váznoucích na ní břemen, po případě o vtělení vyvlastněním získaných práv, jakož i o výmaz poznámek v § 5. a 22. zmíněných. Se vtělením práva vlastnického současně budíž vtěleny služebnosti ke vyvlastněným nemovitostem. (§ 33.)

Nucené vykonání právoplatným rozhodnutím anebo úmluvou dle § 27. učiněnou stanoveného vyvlastnění přísluší pražskému magistrátu. Toto vykonání budiž k žádosti podnikatele povoleno, pakli nález vyvlastňovací ve smyslu § 33. provést lze a podnikatel prokáže, že závazkům, které v příčině poskytnutí nebo zajištění náhrady převzal a před vyvlastněním má splniti, dostál. Vykonání vyvlastnění není na překážku, pakli předmět jeho z toho, proti komu vyvlastnění bylo zavedeno, na třetího přešel, anebo když jiné právní změny ohledně tohoto předmětu se vyskytly. Nucené vykonání vyvlastnění budiž k žádosti podnikatele magistrátem povoleno i pak, pak-li rozhodnutí, kterým náhrada se stanoví, stížností v odpor se běře, dá-li podnikatel oprávněnému k náhradě záruku nějakým obnosem, který vrchním zemským soudem stanovený obnos náhrady o dvacet procent převyšuje. V tom případě počítají se v § 33. sub. a) a b) stanovené lhůty od té chvíle, ve které jistota byla dána. (§ 34.)

Neposkytne-li podnikatel náhradu narovnáním nebo soudním rozhodnutím stanovenou jistotu v době v § 33. označené, může vyvlastněný podnikatele k vyplacení náhrady i s úroky z prodlení, po případě ku poskytnutí jistoty přidržovati exekuci dle předpisů řízení sporného. (§ 35.)

Daně a jiné veřejné dávky z vyvlastněných nemovitostí nese podnikatel od toho dne, kterého výměr vyvlastňovací má se vykonati (§ 33.), aneb kterého se dle § 34. exekučně vykoná. Pokud vyvlastněným přes tuto dobu byly zaplacený, jest povinen podnikatel vyvlastněnému to nahraditi. (§ 36.)

Povolení k předsevzetí předběžných prací podniku regulačního anebo jednotlivých částí jeho uděluje magistrát. Na základě takového povolení mají úřady správní podnikatele v jeho úmyslech podporovati a jest každý vlastník povinen, dáti svolení, aby pro přípravné práce podniku dotyčné technické práce na jeho pozemku byly předsevzaty. Podnikatel oznámí místo, jakož i dobu započetí přípravných prací magistrátu, který zpraví o tom vlastníky buď jednotlivě anebo veřejnou vyhláškou na dotyčných domech vyvěsenou. Škody předběžnými pracemi snad způsobené podnikatel ihned má nahraditi, při čemž výši náhrady k žádosti jedné z obou stran stanoví magistrát. Proti rozhodnutí jeho stížnost se nepřipouští. Pořad práva však není vyloučen K žádosti účastníků může magistrát naříditi, aby podnikatel ještě před započetením předběžných prací poskytl přiměřenou jistotu pro všeliké možné škody. (§ 37.)

VI. Útraty a poplatky. Útraty vyvlastňovacího řízení a soudního stanovení náhrady, pokud vyvolány nebyly bezdůvodným zakročením některé strany, nese podnikatel. Vydání soudních deposit předsevzatých dle

ustanovení tohoto zákona jest od placení poplatků uschovacích osvobozeno. Všecka podání, listiny, převody vlastnictví, ostatní právní jednání, ověřování a úřední vyhotovení při provádění tohoto zákona, dále smlouvy uzavřené mezi obcí pražskou a podnikatelem ohledně provedení podniku nebo jednotlivých částí jeho (§ 1.) osvobozeny jsou od kolků a bezprostředních poplatků. Předdeslané výhody nemají ohledně jednání sporného řízení platnosti. Stvrzení o příjmu náhrad škody kolkuje se dle stupnice II. (§ 39., 40. a 41.)

VII. Omezení práva vyvlastňovacího. V příčině těch nemovitostí, ohledně kterých až do uplynutí doby deseti let, pro kterou městské obci Praze právo vyvlastňovací jest propůjčeno (§ 1.), o zavedení řízení vyvlastňovacího (§ 14.) se neřádá, platí vyvlastňovací právo městské obce Prahy za prošlé a může knihovní poznámka v oné době dle § 5. vykonaná k žádosti majitele nemovitosti býti vymazána. Řízení a rozhodnutí o žádosti za výmaz staniž se ve smyslu § 45. všeob. zákona knihovního. (§ 42.)

3. Dle motivu vládní předlohy a správy berního výboru říšské rady (příloha č. 629 a 665 stenograf. prot. říšské rady XI. sezení 1892) bylo za příčinou zlepšení zdravotních a dopravních poměrů ve Vídni zákonem ze dne 5. dubna 1893 č. 54 ř. z. prodlouženo osvobození od daně pro přestavby (nikoli však pro novostavby na neostavěných pozemcích), starých domů, jež jsou jen na újmu všeobecnému ruchu a zdravotním poměrům obyvatelstva. Tímto zákonem bylo pro přestavby 1263 domů, jež uvedeny jsou ve zvláštním seznamu k zákonu připojenému pod 128 položkami, osvobození od daně domovní zákonem ze dne 25. března 1880 č. 39 ř. z. stanovené na dobu 18 let prodlouženo. Dle zákona ze dne 5. dubna 1893 č. 16. z. z. přísluší v arcivévodství rakouském pod Enží novostavbám od domovní daně osvobozeným, jež přispívají ku rozšíření a regulaci hlavních ulic v obvodu Vídně též osvobození od zemských a obecních přírážek po 18 roků.

Téhož významu jest zákon, daný dne 5. dubna 1893 čís. 54 ř. z. pro přestavby ve Lvově a obvodu, kterýmž povoleno 181 domům, které během 10 roků od platnosti tohoto zákona nově vystavěny budou, osvobození od daně na 20 roků. Zákon ze dne 18. července 1893, č. 38 z. z. království haličského a vladimírského a velkovévodství krakovského osvobozuje takové stavby na 20 let od zemských a obecních přírážek a všech obecních daní.

Ascendenti. I. Pojem. A. jsou všichni příbuzní v postupné linii. § 42. o. o. z. zaměňuje tento pojem se všeobecným názvem rodiče, kterýmžto rozuměti jest, nehledíc ke stupni, všechny příbuzné v pokolení vzestupném. V užším slova smyslu znamená výraz »rodiče« pouze otce a matku.

II. Práva a povinnosti rodičů. Rodiče jsou vůbec povinni své děti vychovávat, t. j. o život a zdraví jich pečovat, slušnou výživu jim dávat, jich tělesné a duševní síly vzdělávat, a vyučováním v náboženství a užitečných vědomostech základ k budoucímu štěstí jich klásti (§ 139. o. o. z.). Domácí vyučování není nijak omezováno (zákon ze dne 21. prosince 1867, č. 142. ř. z.). Při volbě vychovatelů a učitelů při soukromném vyučování netřeba míti ohled na vyznání náboženské (zákon ze dne 25. května 1868, č. 48 ř. z. § 6.).

Volba náboženství (zákon ze dne 25. května 1868, č. 49. ř. z.).